

**Bureau Forum
Standaardisatie**

Bezoekadres:
Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
www.logius.nl

Inlichtingen bij
M.A van der Veen
Adviseur Standaardisatie

T 070-8896309
M +31(0)6-21162433
maarten.vander.veen@logius.nl

Datum
29 november 2013

notitie

Adoptie-instrumenten¹

Onderstaande lijst biedt een overzicht van instrumenten die inzetbaar zijn om de adoptie van een standaard te versterken. Per instrument wordt een korte omschrijving gegeven, waarin wordt aangegeven hoe het instrument werkt en wanneer het goed inzetbaar is. De lijst heeft geenszins de pretentie volledig te zijn, maar heeft tot doel de gebruiker te inspireren bij het formuleren van een actieplan ter bevordering van de adoptie van specifieke standaarden. Per standaard zal een andere mix van instrumenten samengesteld moeten worden, aangezien de succesvolle en brede adoptie van standaarden vaak op zeer verschillende drempels stuit.

¹ De basis voor deze lijst is het adoptie-instrument dat ontwikkeld is in het kader van Integrate en overig eerder werk van Forum Standaardisatie. Zie <http://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/voor-beheerders/bevorderen-van-adoptie/>

Adoptie-instrumenten

Instrument	Beschrijving	Mogelijke uitvoerders (in samenwerking)
Informatie-/promotie-event organiseren/ Coming-out event	Het organiseren van een evenement gericht op een breed publiek waarin toelichting wordt gegeven op de standaard en cases worden besproken. Gericht op PR, naamsbekendheid, bijvoorbeeld nav opname van de standaard op de lijst	ECP/BFS/Beheerder
Voorlichtingsdagen	Een voorlichtingsdag gaat (gerichter dan een breed evenement) in op het hoe en waarom van de specifieke standaarden.	ECP/BFS/Beheerder
Presentatie en stand op congres	Het verzorgen van een presentatie (en het bemensen van een stand) op een voor de standaard en doelgroep relevant congres.	ECP/BFS/Beheerder
Artikelen in magazines	Communicatie over de standaarden in een relevant tijdschrift, bijvoorbeeld over een case of in een speciaal themanummer.	BFS/Beheerder
Selectiekeuze	Aanbieden van een handreiking met daarin een keuze-instrument waarmee beslissers tussen standaarden kunnen kiezen. In een dergelijke handreiking moet kort en krachtig worden vermeld wat de voordelen van de standaard zijn, zowel op individueel als collectief niveau. Ook de voordelen tegenover andere mogelijke concurrerende standaarden moet hierin naar voren komen.	ECP/BFS/Beheerder
Advies over gebruik standaard	Adviezen geven over hoe de standaard met minimale inzet kan worden toegepast. Welke stappen moeten worden gezet om de standaard te gaan gebruiken? Het gaat hier dus niet meer om het schetsen van de voordelen van de standaard, maar om de snelste weg om de standaard te gaan gebruiken	ECP/BFS/Beheerder

Adoptie-instrumenten (vervolg)

Instrument	Beschrijving	Mogelijke uitvoerders (in samenwerking)
Collectieve business case opstellen en verspreiden	Veelal worden voor investeringsbeslissingen rondom standaarden alleen gekeken naar de business case per partij. Bij een lage collectieve adoptiekans is het juist belangrijk om te bekijken hoe de kosten/baten beter verdeeld kunnen worden over de keten. Let daarbij wel op de TCO op de lange termijn, omdat op korte termijn vooral kosten gemoeid zijn en de financiële voordelen pas op na enkele jaren gaan spelen. Dit middel is gericht op het uitwerken en verspreiden van een business case waarin de lange termijn voordelen voor de gehele keten goed naar voren komen.	ECP/BFS/Beheerder
Documenteren cases	Zien is geloven: het documenteren van een aantal case beschrijven van partijen die gebruik zijn gaan maken van de standaard. In de case beschrijving staat waarom men eraan begonnen is, waar men tegenaan liep, en welke voordelen men ervaart. Potentiële nieuwe gebruikers moeten zich kunnen identificeren met partijen uit de cases, dus mogelijk variëren in organisatietype.	ECP/BFS/Beheerder
Overzicht met gebruikers publiceren	Maakt inzichtelijk wie nog meer met de standaard werkt en kan onderlinge uitwisseling van ervaringen op gang brengen	ECP/BFS/Beheerder
Oprichten klankbordgroep	Rondom de ontwikkeling en onderhoud van een standaard kan een zogenaamde klankbordgroep worden opgericht. Deze groep bevat vertegenwoordigers van individuele ketenpartijen of belangenbehartigers (waarin partijen verenigd zijn), maar zijn niet inhoudelijk betrokken bij de ontwikkeling van een standaard.	ECP/BFS/Beheerder
Community building	Een community van gebruikers zal zich moeten vormen, en kan niet van de een op de andere dag opgezet worden. Wel kunnen er faciliterende activiteiten en voorzieningen getroffen worden om overleg en debat te voeren, zoals een groep op LinkedIn en andere sociale netwerken, een forum op de website, etc.	ECP/BFS/Beheerder

Adoptie-instrumenten (vervolg)

Instrument	Beschrijving	Mogelijke uitvoerders (in samenwerking)
Oprichten samenwerkingsplatform	Een sterkere vorm van het bouwen aan een community is het oprichten van een samenwerkingsplatform (stichting, vereniging) waarin gebruikers zich kunnen bundelen om draagvlak te verbeteren, communicatie te doen en eisen/wensen naar softwareleveranciers te bundelen.	ECP/BFS/Beheerder
Afstemmen met softwareleveranciers van gebruikers	Afhankelijk van een sector zal een belangrijk deel van de eindgebruikers kijken naar hun softwareleverancier als het gaat om de ingebruikname van de standaarden. Door in overleg te treden met deze leveranciers kan een grote doelgroep in één keer bereikt worden.	ECP/BFS/Beheerder
Testbed voor implementatie van de standaard	Een mogelijkheid om het draagvlak te vergroten is om door middel van een testbed te laten zien in de praktijk dat de standaard is geïmplementeerd. Met behulp van een dergelijk testbed kunnen partijen uit de sector bekijken hoe de implementatie van de standaard werkt en hoe dit doorvertaalt naar de voordelen voor de gebruiker	Beheerder
Uitvoeren van gezamenlijke pilots en/of proof-of-concepts	In een gezamenlijke pilot/proof-of-concept kan in de praktijk en in het lopende proces aangetoond worden hoe/dat de standaard werkt en wat de voordelen ervan zijn.	Beheerder
Plugfest organiseren	Evenement organiseren waarbij verschillende leveranciers van oplossingen samenkomen en testen of hun oplossingen interoperabel zijn. Evenement zal gepaard gaan met communicatie waarin de resultaten beschreven zullen worden.	ECP/BFS/Beheerder
Partnerschappen realiseren	Samenwerken met andere organisaties die een doelstelling hebben dat gelieerd kan worden aan de eigen doelstelling. Denk bijvoorbeeld aan organisaties die gericht zijn om het stimuleren van elektronisch zakendoen, of sector specifieke initiatieven.	ECP/BFS/Beheerder
Validators	Validators kunnen worden ontwikkeld waarmee berichten gevalideerd kunnen worden tegen de standaard. Deze berichten zijn afkomstig van software-implementaties van de standaard.	Beheerder

Adoptie-instrumenten (vervolg)

Instrument	Beschrijving	Mogelijke uitvoerders (in samenwerking)
Business case tool	Inzichtelijk maken van de verdeling van de kosten/baten over de ketenpartijen bij adoptie van de standaard moeten worden meegenomen voor de korte en lange termijn.	Beheerder
Referentie-implementaties die de standaard ondersteun	Het ontwikkelen en aanbieden van herbruikbare software die de standaard ondersteunt, een referentieimplementatie. Hier is openheid van deze referentie-implementaties uiteraard belangrijk.	Beheerder
Certificering	Een manier om richting de eindgebruikers het gebruik van standaarden te vereenvoudigen, is het inzichtelijk maken welke softwareleveranciers de standaarden op een juiste wijze hebben geïmplementeerd.	Beheerder
Implementatie-ondersteuning	Een middel om de implementatie van een standaard te bevorderen is het gratis ter beschikking stellen van experts van de standaard aan softwareleveranciers zodat deze de standaarden in kunnen gaan bouwen.	Beheerder
Bestuurlijke verankering bij gebruikers	Een juridische vorm waarmee adoptie gestimuleerd kan worden is de bestuurlijke verankering bij de gebruikers. Dit kan door het inrichten van een bestuursorgaan waar alle gebruikers in vertegenwoordigd zijn door mensen die hoge posities hebben binnen deze partijen. Omdat alle partijen daarin vertegenwoordigd zijn wordt door het maken van gezamenlijke afspraken binnen dit bestuursorgaan ervoor gezorgd dat de wederzijdse afhankelijkheden worden doorbroken. Dit komt doordat de gemaakte afspraken rondom de standaard op hoog niveau worden bekrachtigd.	BFS/Beheerder
Opstellen convenant	Een andere juridische vorm is een convenant. Partijen verklaren in een convenant (of gentlemen's agreement) dat ze de standaarden gaan gebruiken. Aangezien dit in een schriftelijke overeenkomst tussen deze partijen wordt opgesteld, is de druk om de standaard te gaan gebruiken een stuk vergroot en kan men worden aangesproken op deze gemaakte afspraken.	BFS/Beheerder
Contract opstellen tussen sturende actor en ketenpartijen	Als de partijen onderling niet tot overeenstemming kunnen komen is het mogelijk om partijen te forceren om een een-op-een contract te maken met een sturende actor. Daarin zal een partijen verklaren naar de sturende actor dat ze de standaard gaat adopteren.	Beheerder